

TÓTH HAJNAL

Gittai István Léteesszenciája

Ha kedve kerekedik hozzá, Gittai István költő csatlakozhat most már a „hetvenkedők” társaságához. 2016 szilveszterén ugyanis hetvenesztendős lett. A *Várad* folyóirat egyik alapítóját a kerek évforduló apropóján legújabb verseinek gyűjteményével ajándékozták meg, a kötet *Léteesszencia* címmel jelent meg a *Várad* és a Holnap Kulturális Egyesület közös gondozásában. A verseskötvet a magyar kultúra napján, január 22-én mutatták be a nagyváradi Illyés Gyula könyvesboltban.

Gittai István új verseskötve megjelenésének és nagyváradi bemutatójának több érdekessége is volt. A kötet hetven számozott példányban látott napvilágot. A kötetismertető eseményen pedig egészségi állapota miatt sajnos nem lehetett jelen a szerző. A költő hú társa, **Köpe Éva** viszont részt vett a rendezvényen, s át is adta az ünnepektől üdvözlését, örömteli jókívánságait, aki amolyan „gittais” módra megjegyezte azt is: „Mondd meg a színésznek, aki majd felolvasson, hogy orrvérzésig mondja a verseket.” S a színművész, **Szabó Eduárd** becsületesen eleget is tett, ha nem is az orrvérzésnek, de a felkérésnek. Jó néhány Gittai-verset felolvasott ugyanis a *Léteesszenciából*.

A szép számmal összegyűlt érdeklődőket, irodalombarátokat, Gittai István egykori újságíró kollégáit, régi ismerőseit **Szűcs László**, a *Várad* folyóirat főszerkesztője, a kötet szerkesztője köszöntötte. Főlelevenítette Gittaihoz fűződő régi barátságát, szó esett az egykori péntek esti Ady körök hangulatáról, az újságíróskodásról a *Bihari Naplónál* a Kanonok sori szerkesztőségben és még sok minden másról.

Gittainak jelent már meg válogatáskötete versekből is, meg rövidprózáiból, az általa araszosoknak nevezettekéből is. Az

új gyűjtemény tartalmazza mindazokat, amiket azóta írt. Gittai írt verseszöveget és költői (avagy szertelen) naplót. Írt aktualitásokról és elvont témákról. Most egyfelől visszatért régebbi korszakaihoz, másfelől új témák kerültek elő tarsolyából. Több mint 200 versből 130 szerepel a válogatáskötetben. Ha a szerző a szerkesztőtől távol él, és nem tudnak rendszeresen egyeztetni, megbeszélni dolgokat, annak van jó és rossz oldala is. Szűcs László viszont hozzáfűzte: „Pistával soha nem volt komolyabb vitánk a szerkesztés során.”

A mostani könyvben öt (nem a szerző által meghatározott) ciklus található. Vannak írások, amelyek a gyökerekkel, szülőhellyel, nagyszülőkkel foglalkoznak; más írások a lét, nemlét kérdéseit boncolgatják; megint más költeményciklus az unokához szóló versek füzére; és persze a nő, a szerelem, a múzsa is megkapja méltó helyét az alkotásokban. A létfilozófiai versekben visszaköszön az egykori szertelen napló. Nincs éles határ a ciklusok között, de érdemes volt mégis tagolni. Szűcs László hangsúlyozta: fontos könyv a *Léteesszencia*. Gittai legjobbjai közül való.

Ezután jóbarátok, pályatársak anekdotáztak. Humoros és szomorkás, szívmengető történeteket egyaránt meséltek. Arról, hogy milyen az, amikor két igazi pajtás pingpongozik egy jót – asztal és labda nélkül. Hogy milyen az, amikor Gittainak a szíve „csupa asszony-nyom”. Hogy az Ady körökön azt is meg lehetett tanulni tőle, hogy nem kell félni, s ő hajlandó is volt minden versét felolvasni. Hogy milyen szeretettel, örömmel tud beszélni a szőlejéről, a szülőházáról Tótiban s az ottani Géza-dombról. Hogy miként hitette el a redakcióbeli dörzsölt költőtársakkal azt, hogy néhány vers, ami beérkezett hozzájuk, egy fiatal lánynak az alkotása, holott Gittai Pista írta őket Barabás Eszter álnéven. Hogy milyen ízesen tudta énekelni a Komámasszony kakasát a Kanonok sori szerkesztőségben a születésnap vagy másféle vigasságokon. Hogy milyen jó barátságban volt a néhai Morvay László képzőművésszel. Hogy a napilap kultúra

rovatánál sokat foglalkozott a képzőművészettel, kiállításokkal, s egy alkalommal az egyik művész menyire zokon vette, hogy Gittai megírta, szereti a barnáit, zöldjeit, de nem szereti a kékjeit a szóban forgó festőnek. S még sorolhatnók.

Gittai léteessenciájából mindenki kapott egy képzeletbeli kupicával. S ha a poéta fizikailag nem is volt jelen a váradi könyvbemutatóon, lélekben biztosan együtt töltötte az estét a jelenlevőkkel, velük kacagva nagyokat vagy meghatódva az emlékeken, adomákon.

Szűcs László szerkesztő és Szabó Eduárd színművész a Gittai-kötet bemutatóján az Illyés Gyula könyvesboltban

Fotó: TASNÁDI-SÁHY PÉTER